

Протокол № 3

засідання Групи моніторингу якості вищої освіти
у Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка
від 06 жовтня 2020 року

Присутні:

Голова групи моніторингу: Соколовський Ю.А.

Заступник голови групи: Кияновська Л.О.

Секретар групи: Гнатишин О.Є.

Члени групи: Олексів Я.В., Лазуркевич Т.М., Мілодан Т.Е., Сивохіп В.С.,
Вовкун В.В., Карп'як А.Я., Охрім А.Р., Сиротинська Н.І., Сидір Н.О., Юник Р.Ю.,
Токар Д.В., Сало А.І.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Про результати анкетування здобувачів вищої освіти ступеня «Магістр» щодо покращання навчального процесу, проведеного доктором мистецтвознавства, професором Кияновською Л.О. під час підсумкової атестації випускників з дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Слухали 1:

Кияновська Л.О.: з метою здійснення аналізу навчально-методичної діяльності ЛНМА імені М. В. Лисенка нами було проведено дослідження есеїв з дисципліни «Педагогіка вищої школи» у магістрів 2 року навчання під час проведення підсумкової атестації випускників.

Есеї писали 100 осіб, з них 14 – група студентів з Китаю, що дорівнює 100% випускників. Таким чином репрезентативна вибірка в межах нашого навчального закладу може вважатись достатньою. Всі тексти відповідей у електронному варіанті збережено.

Магістрам було запропоновано 10 допоміжних питань, які вони опрацьовували згідно зі своїми уявленнями і переконаннями щодо засад діяльності вищої школи загалом і ЛНМА ім. М.Лисенка - зокрема. Разом з тим відповіді на ці питання виявляли знання з усіх тем, які вивчались протягом семестру. Наводжу список питань:

1. Ваш особистий погляд на весь період навчання у ЛНМА ім. М.Лисенка з особливим акцентом на тому, що найбільш корисне для майбутньої професійної кар'єри Ви отримали, які предмети, на Вашу думку, найбільше стануть у пригоді.
2. Які предмети і напрямки Ви вважаєте за необхідне впровадити і поглибити для досягнення оптимального рівня професійної підготовки.
3. Які дисципліни були менше пов'язаними з Вашими майбутніми професійними планами?
4. Які інноваційні напрямки, впроваджені в західноєвропейських і північноамериканських університетах/академіях, варто запозичити в українських музичних вишах?
5. Які питомі традиції професійної музичної освіти в Україні/у Львові потребують свого поновлення?

6. Які паралельні спеціальності можна освоїти музиканту-професіоналу, щоби реалізуватись найбільш успішно?
7. Як можна на основі отриманих музичних кваліфікацій провадити анімаційну діяльність в нашій державі?
8. Які форми онлайн-навчання Ви вважали б доцільними у подальшому функціонуванні музичних вишів в Україні.
9. Які музичні професії, на Вашу думку, будуть найперспективнішими в Україні в найближчі 5-10 років?
10. Які ще міркування Ви хотіли б додати до запропонованого огляду?

Не зупиняючись на змісті відповідей на окремі питання, зроблю узагальнення, які конкретно торкаються навчального процесу нашої академії.

Відзначені реципієнтами позитивні принципи / досягнення отриманої кваліфікації.

Майже всі студенти дуже високо оцінили рівень підготовки з основної спеціальності. Відгуки про викладачів з фаху в переважаючій більшості були виключно позитивними, наголошувалось, що знання і навички, які вони отримали в класі з фаху, є фундаментальними, якісними, психологічний клімат – сприятливий, в ряді висловлювань підкреслювалась особлива харизма викладача, що допоміг подолати сумніви і труднощі та підтримав в опануванні обраної спеціальності.

Багато реципієнтів відзначало добрий рівень підготовки з теоретичних та музично-історичних дисциплін, вітали впровадження нових спеціальностей, безпосередньо пов'язаних з розширенням їх професійних можливостей, таких як електронна музика, музична психологія, музична соціологія, ансамблі малих форм. Випускники дуже високо оцінювали діяльність колективів: оркестрів, оперної студії, хору, ансамблів. Значна частина відповідей підкреслювала більш творчий характер навчання в магістратурі у порівнянні з попереднім періодом, впровадження справді корисних і креативних дисциплін на цьому етапі.

Загалом магістри приходять до висновку, що навчальний процес в Академії сформований досить гнучко та охоплює різноманітні дисципліни, починаючи від тих, що складають основу професії та закінчуючи тими, що дозволяють значно розширити знання студента у певних сферах. Наведу кілька прикладів:

«Найбільше очікувань у мене було від сфери практично-виконавських занять, і вони справдилися, адже викладачі нашого факультету справді талановиті, цікаві особистості, які ще й самі ведуть активну концертну діяльність»

«Спілкування з талановитими педагогами, музикантами, творча атмосфера – це сприяло моєму становленню як музиканта. Корисними і вагомими були, залишаються і повинні бути спеціалізовані предмети».

«Я відверто відчуваю вдячність кожній людині та події, котра привела мене в цей заклад, та людям, котрі впродовж цього часу відігравали роль певного «провідника», котрі мотивували, надихали, допомагали мені»

«За роки навчання у академії сміло можу сказати, що я таки стала музикантом, як і мріяла! Звичайно, досконалому немає меж, все найкраще та найпотрібніше

для молодого музиканта отримала. На початках звикнути до навантаження було нелегко, та згодом все стабілізувалось».

«Період навчання у ЛНМА та особливій львівській культурній атмосфері безперечно став періодом професійного становлення завдяки навчанню у кращих викладачів, знавців своєї справи. Досить великий обсяг предметів на теоретико-композиторському факультеті сприяв у здобутті ґрунтовної бази, що відкриває широке коло напрямків подальшої професійної діяльності».

«Зараз я можу собі сказати, що про цей вибір не жалкую, оскільки вважаю, що все необхідне для подальшої кар'єри здобув у ЛНМА».

Також у відповідях зауважила одну яскраво виражену закономірність: чим сильнішим був студент, чим талановитіше він проявився за роки навчання як виконавець чи дослідник, тим позитивніше він схильний оцінювати фаховий рівень викладання в Академії (всі наведені цитати походять з робіт магістрів, що отримали дипломи з відзнакою). Найбільше невдоволення і претензії до рівня викладання висловлювали студенти, які протягом шести років мали серйозні проблеми з навчанням: прогульники, ті, які заледве вчилися на трієчки, не виявили себе ні в концертній, ні в науково-дослідницькій діяльності, ні в інших формах практичного застосування знань.

Пропозиції щодо покращення навчального процесу.

Загалом їх було дуже багато, що свідчить про небайдужість випускників до подальшої долі alma mater і бажання оптимізувати підготовку фахівців вищої кваліфікації. Пропозиції можна, в свою чергу, розділити на кілька груп.

1. Покращення рівня, розширення тривалості викладання базових дисциплін і отримання необхідних фахових навичок.

- 1.1.) реальне, а не примарне вивчення оркестрових труднощів та читання з аркушу (від студентів оркестрових спеціальностей);
- 1.2.) професійно спрямована орієнтація ряду теоретичних дисциплін (нп. хорове сольфеджіо для диригентів-хоровиків, причому протягом 3-4 років). На необхідність розширити курси сольфеджіо і гармонії вказують багато магістрів, причому саме в спеціалізованому напрямку, тобто з аналізом творів з їх репертуару;
- 1.3.) більше можливостей в класі диригування стати перед оркестром/хором, а не лише в останній рік-два.
- 1.4.) серйозне і триваліше вивчення додаткового інструменту, особливо фортепіано для теоретиків і вокалістів, а також можливість вибору іншого додаткового інструменту;
- 1.5.) розширення курсу акторської майстерності для вокалістів;
- 1.6.) комплекс тем, які розглядаються на Педагогіці вищої школи, перенести на початкові курси, запропонувавши профорієнтаційну дисципліну.
- 1.7.) Впровадити більш детальну специфікацію предмету «методика» для виконавців: методика гри на основному інструменті; методика інструментальних складів; методика оркестрових складів;
- 1.8.) Поліфонія на виконавських курсах.

2. Введення нових професійно орієнтованих дисциплін.

- 2.1.) найбільше прохань ввести режисуру звуку та інші предмети, пов'язані з опцією «музика + комп'ютер» (комп'ютерний набір нот; практика написання саундтреків тощо);
- 2.2.) музична терапія, розширений курс музичної психології, психологія творчості;
- 2.3.) ефективний менеджмент та маркетинг у музиці для майбутнього успішного працевлаштування;
- 2.4.) огляд джазової і естрадної музики для академічних виконавців та музикознавців;
- 2.5.) музична педагогіка за новітніми системами (зокрема музика + танець, музика + іноземна мова);
- 2.6.) курс імпровізації для кожної виконавської спеціальності.
- 2.7.) основи нотовидавничої справи.
- 2.8.) анімація культури.

3. Спеціалізація викладання загальних гуманітарних дисциплін, їх наближення до фахової специфіки.

- а) розширення терміну навчання іноземної мови (передусім англійської, але й інших) та її більша орієнтація на музичну спеціалізацію;
- б) ораторське мистецтво та риторика, логіка;
- в) правознавство – але не загалом про все на світі, про кримінальний кодекс etc. а конкретно зорієнтоване на авторське право, на ті правові проблеми, з якими стикаються музиканти;
- г) основи комунікації та медіатехнологій.

4. Можливість отримання паралельної кваліфікації, що полегшить в майбутньому працевлаштування

- а) спеціальне стажування для тих кого цікавить педагогіка (аналогічні пропозиції звучали щодо психології, медіатехнологій, менеджменту та маркетингу)

«Сучасні реалії вимагають від музиканта-фахівця не лише багажу накопичених знань, вмінь і навичок, отриманих під час навчання, але й великої гнучкості та креативності. Адже музична діяльність і професія музиканта в теперішній час є продуктом на ринку праці, і завжди важливо вміти прорекламувати себе чи напрямок своєї діяльності. Тому для «виживання» в умовах глобалізації, варто паралельно освоїти такі спеціальності, як маркетинг, менеджмент, SMM, основи підприємництва.

Актуальними є і суміжні педагогічні напрямки – вивчення іноземної мови з музикою, поєднання танцю і музики, театру і музики і т.п.»

5. Введення (запозичення зі світової практики та відродження історичної традиції) нових форм отримання професійної кваліфікації.

- а) Можливість здійснювати обміни студентами в країні і за кордоном ширшому масштабі;

- б) активніше запрошення фахівців з інших музичних академій України та з-за кордону для проведення майстер-класів;
- в) проведення іспитів у формі відкритих концертів для мешканців і гостей міста з платними квитками.
- г) запровадження посади психолога-музиканта в академії, до якого можна було б звернутися із будь-якою професійною проблемою.

Критичні зауваження

Найбільше проблем виникало у магістрів з предметами непрофільного спрямування: безпекою життєдіяльності, цивільною обороною, екологією, релігієзнавством. Магістри пропонували не повторювати їм тієї інформації, яку вони вивчали в училищі, об'єднати кілька таких курсів або надати їм необхідної професійної спрямованості. Наведу кілька прикладів:

«Були предмети, які по своїй суті потрібні, але побудовані за якимось радянським типом викладання. До прикладу «Фізичне виховання» - чудова можливість музикантам розслабити хвору спину. Однак, для такого варто розробити комплекси вправ, що покращують кровообіг, зміцнюють та розслабляють м'язи та правильно розтягують сухожилля. Так, для цього потрібно розписати нову схему занять, замінити радянський підхід на більш прогресивний, а, можливо, навіть надати вибір студентам між йогою та футболом. Те саме стосується і, до прикладу, «Правознавства». Це ж дуже потрібний і важливий предмет однак, можливо, студентам творчого навчального закладу цікавіше було б послухати про авторські права, про права студентів та про те, як влаштуватися на роботу і що потрібно для цього знати, а не кримінальні провадження 2015 року».

«Серед предметів, які мабуть не знадобляться були хіба «БЖД», «Цивільна оборона», «Фізичне виховання», адже у нашій академії не було необхідних умов для їх проведення. Цікавою альтернативою фізичного виховання було б вивчення основ танцю. Адже елементи хореографії можна і навіть необхідно впроваджувати у комбіновані музичні заняття з дітьми».

«Проблема суттєвіша - формат викладу. Через це багато предметів, які могли і мали б бути потрібними втрачали своє значення. Це наприклад, екологія, цивільна оборона, чи іноземна мова. Як може бути непотрібна іноземна мова? А пара, на якій більшість часу говорилось про вчорашній футбольний матч замість вивчення мови - звісно не дуже потрібна».

Деякі міркування торкалися необхідності оновлювати принципи подачі матеріалу на лекціях і практичних заняттях з урахуванням сьогоденних світових досягнень викладання у творчих вишах:

«Єдиний суперечливий нюанс, котрий я б хотіла згадати – то це подача деяких предметів. Ми, молодь 21 століття, прагнемо модерної подачі, спроби розмови нашою мовою, діалогів та дискусій, певної легкості (котра надаватиме нашим крилам можливість розправитись), а не рамок та обмежень».

Ряд відповідей містили вказівку на проблеми з повноцінною самостійною роботою:

«вагомий недолік – відсутність достатньої кількості аудиторій для самостійних занять. Це унеможлиблює процес нормального продуктивного навчання, адже чекання аудиторій по 4-5 годин (іноді, по вихідних чекання тривало з 5 по 10 ранку) ставало справжнім знущанням».

В підсумку слід відзначити, що більшість студентів налаштована на роботу в Україні, і на те, що зможе коригувати недоліки, успадковані від радянської системи, використовуючи і кращі здобутки європейської музичної освіти, і власні традиції: «Орієнтуючись на навчання у Європі, ми часто забуваємо про свій рівень і свої можливості, адже різко змінити методи навчальних закладів в Україні із застарілих на нові не завжди так легко, і не завжди вдається. Нам потрібні спеціалісти які не просто будуть переймати (копіювати) і робити те, що за кордоном, а які продумують шлях розвитку науки і мистецтва саме для нашої країни, враховуючи наші особливості, наші потреби та можливості. Адже хочеться бути впевненим у своєму майбутньому і робити те що любиш, так буде краще і для людини, і для країни».

Ухвалили: За наслідками детального аналітичного дослідження побажань випускників ступеня «Магістр» щодо позитивних сторін навчання в Академії та пропозицій удосконалення навчального процесу врахувати побажання здобувачів вищої освіти під час оновлення освітньо-наукової програми ступеня «Магістр» та робочих навчальних програм з дисциплін з метою подальшого покращення загального фахового рівня, отримання необхідних професійних компетентностей, введення нових дисциплін вибіркової частини освітньої програми, врахування специфіки викладання загальних гуманітарних дисциплін, їх наближення до фаху, можливості отримання паралельної кваліфікації, що полегшить в майбутньому працевлаштування, введення (запозичення зі світової практики та відродження історичної традиції) нових форм отримання професійних кваліфікацій.

Голова групи моніторингу якості вищої освіти Ю.СОКОЛОВСЬКИЙ

Секретар групи, професор

О.ГНАТИШИН